

A műsorvezető: MÉSZÁROS ANTÓNIA

Mv.: - Évek óta szinte ugyanannyi pénzt kapnak a bíróságok, úgy pedig évről évre egyre több van. Peres és nem peres, kb. 1,5 Ezért most már a működésképtelenség veszélyéről beszél a Magyar Bírói Egyesület. Elnökük azt mondja, a kevés pénz nem mehet az ítélkezés rovására, de lehetnek megszorítások is. Hiszen ráadásul válság van. Mindjárt a főbíró kérdezzük a részletekről, de előbb egy pillanatfelvétel a bíróságok helyzetéről.

R.: - Sokan csak így, a híradásokból ismerik a bírósági tárgyalásokat. De egyébként is kevesen jártak személyesen a Fővárosi Bíróság díszteremében. Most, íme a kulissza. Ritka kilátás a bírói szemszögéből. És az is jól látható, hogy milyen a technikai felszereltség. Saját monitorrendszer, hangpult, és modern vetítő. Hiába, ez a XXI. század. És pár méterre egy másik tárgyaló, amelyben a, mondjuk így, ventilátoros mobilklíma tövében ott van a múlt és a jelen. A díktáló monomagnóval. Ilyen vegyes a kép, de az igazsághoz tartozik, hogy nagyon sok épületet, termet modernizáltak már. Például ezt is. A Pécsi Ítéletablát, ezt mutatja a Büntető Kollégium vezetője. Azt viszont, már mint a Magyar Bírói Egyesület elnöke mondja, hogy a bíróságokon fejlesztésre a közeljövőben nemigen lesz pénz. Sőt. A testület közleményét is írt, hogy az ideai költségvetés veszélybe sodorhatja a bíróságok működését.

Makai Lajos, elnök, Magyar Bírói Egyesület: - Ha ez a költségvetési keretösszeg marad, akkor elképzelhető, hogy megszorításokkal kell élni.

R.: - Bocsánat, az mit jelent?

M.L.: - Ez azt jelenti, hogy a személyi juttatások terhére kell fedezni a dologi kiadásokat.

R.: - A bíraskodás rovására nem mehet a pénzihiány - mondja Makai Lajos. Azt reméli, nem lesz olyan, hogy nem fizetés miatt kikapcsolják pl. az áramot. És tárgyalások maradnak el. Amiből egyre több van. Jelképes kép arról, hogy mennyi. Ez a Fővárosi Bíróság irattára. De az országos adatokat nézve is egyre nagyobb az aktakupac. Több a beadvány. Itt mutatjuk előbb az összes ügyszám alakulását, hogy néhány év alatt csaknem félmillióval lett több. És itt van külön, hogy ezek közül mennyi volt a peres és nem peres. És, ha már számok, úgy tűnik csak városi legenda, hogy bíróságra járni több éves procedúra. A két évnél régebbi perek száma évek óta 15 ezer körül van.

M.L.: - Arányait tekintve minimális az, az ügyszám, amely több évig tart. Nyilvánvaló, hogy akinek az ügye, annak ez a legfontosabb. Mert, hát mindenkinek a saját ügye a legfontosabb. De nem ez a jellemző.

R.: - Egy kiragadott példa. Polgári ügyekben a megyei bíróságokon átlag 315 nap alatt van ítélet. És még egy példa, hogy jellemzően a fővárosban, Pest- és Komárom-Esztergom megyében vannak kollégáinknál jobban terhelve a bírók. Országosan egyébként a szó szerint is milliányi üggyel 2800 bíró foglalkozik.

Mv.: - Az Este vendége Baka András, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, jó estét kívánok!

Baka András, elnök, Legfelsőbb Bíróság: - Kezicsókolom.

Mv.: - Amikor kinevezték, akkor egyébként ön is foglalkozott ezzel a témával, mind az elhúzódó ügyekkel, a túlterheléssel és ezzel az aránytalansággal, Budapesten és Pest megyében a legjellemzőbb ez. Mennyire sikerült azóta ezt a dolgot megfordítani?

B.A.: - Azóta nem sikerült megfordítani ezt a dolgot. Én azt hiszem, hogy ez egy hosszú folyamat, egy nagyon hosszú folyamat. Amíg a bíróságokon el lehet érni az arányos munkaterhet, azt, hogy minden polgár időben és egy időben jut, tehát ugyanannyi idő alatt jut az igazságához, mind vidéken, mind Budapesten. Én azt hiszem ez egy hosszú folyamat, ami nem most kezdődött. Mert már a két világháború között is Budapest az egy olyan pereskedő város volt, ahol a peres ügyek elhúzódtak, ahol a peres ügyek felhalmozódtak. És én nem hiszem, hogy rövid idő alatt ezt meg lehet oldani. Az elmúlt időszak alkalmas volt arra, hogy számba vegyük, hogy milyen feladatok állnak előttünk, megfeszített munkával megnéztük azt, hogy melyek a hiányosságok, melyek a restanciák, milyen feladatok állnak az új Igazságszolgáltatási Tanács előtt. És én azt hiszem, hogy ez a feladat óriási. Nem egy ciklusra vonatkozó feladat halmozódott itt fel, hanem hosszú évekre, amely munkát csak megkezdeni tudjuk most.

Mv.: - És mi lehet itt a kivezető út? Hiszen ezt tudjuk és mindjárt beszélünk is róla, hogy pénz ugyebár kevés van, de közben azt is mondják, hogy bíró egyébként arányaiban nincs kevés, a nemzetközi gyakorlathoz képest Magyarországon. De azt pl. meg szokták jegyezni a tanulmányok, ide vágó magyar és nemzetközi gyakorlatok, hogy elég elmaradott és konzervatív a magyar bírói gyakorlat. És pl. ahhoz képest, hogy a nagy leterhelésről állandóan sokat hallunk, nagyon kevésé nyitottak az olyan eljárásokra, mint pl. az úgynevezett mediációs közvetítői eljárások, amik pont ezen a nagy terheltségen tudnának enyhíteni.

B.A.: - A bírók számában igaza van, a bírók száma az nemzetközi összehasonlításban nem alacsony, sőt inkább magas. Amiben a szám, ez a szám bizonyos értelemben torzít az, az, hogy a magas bírói létszámmal együtt, a magas bírói létszám az olyan feladatokat lát el, amelyek nem a bírók feladata. Tehát ez a bíró, ez a magas létszám azért van, mert az adminisztratív tisztviselők száma ugyanakkor nemzetközi összehasonlításban nagyon alacsony.

Mv.: - Persze a rossz nyelvek szerint ez azért is van, mert nagyon sok bíró pl. nem tud számítógépet kezelni és ezért van szükség túl sok titkárnőre és olyan típusú kiegészítő személyzetre, ami Nyugat-Európában nem fordulna elő.

B.A.: - Nem, nem, Nyugat-Európában a bírók száma alacsonyabb, viszont a kisegítő tisztviselők száma a bíró munkáját segítő tisztviselők száma magas. A magyar író az számos olyan munkát végez, és annak idején 1900, illetve 2003-2004-ben az uniós csatlakozásunkkal egy időben azt felmérték, és azt mondták, hogy a magyar bíró munkája 70%-ban adminisztratív természetű. Ez olyan elfecsérlése az erőforrásoknak, amit Magyarország nem engedhet meg magának. Tehát én azt hiszem, hogy hosszú távon, vagy hosszabb távon, nyilván nem egyik évről a másikra, hosszabb távon, talán a bírói létszám arányos csökkenése és az adminisztratív létszám nyugat-európai szinthez való igazítása a jövő. Az, hogy a bírók nem tudnak számítógépen, azt nem igazolnám, tehát azzal problémák vannak, hogy milyen az informatikai rendszerünk, azzal problémák vannak, hogy ez az informatikai rendszer mennyire korszerű, mennyire naprakész. Azzal azonban, hogy a bírók ne tudnának élni az informatikai rendszer jelen szintje által adott előnyökkel, azt nem igazolom.

Mv.: - És hát azt is megfogalmazták már többen, hogy érdekes, hogy a mi riportunkban is így vetődött fel ez a kérdés, hogy bérköltség kontra dologi költség és infrastruktúra, hogy ez a mostani berendezkedésben kissé aránytalan. Aránytalanul sok pénz megy el a bírói kar bérköltségére, ahhoz képest, hogy a munkájukat alapvetően ezek a dolgok akadályozzák, amiről ön is beszél és, amire még sokkal kevesebbet fordítanak.

B.A.: - Igen, hát az a riport, amit a Bírói Egyesület elnökével készítették korábban, az rámutat arra, hogy már a bérköltségünket használjuk dologi kiadásra. Tehát a bérfelhasználás megy el dologi célokra. Épület-felújításra, épület-karbantartásra, szoftver beszerzésre, és hasonló dologra.

Mv.: - Most ehhez képest az ön elődje, Lomnici Zoltán az a bírói fizetések emeléséért is folyamatosan síkra szállt. Ön követni kívánja őt ebben a törekvésében?

B.A.: - Természetesen nincs olyan főbíró, aki a bírói fizetések emelését ne tűzné ki célul. A bírók csak a munkájukból élnek, mellékfoglalkozást nem vállalhatnak, korlátozások alá esik, tudományos, művészeti és egyéb foglalkozást csinálhatnak, a fizetésük, amelyet korábban valamennyire rendeztek, ez elinflálódott, tehát nyilvánvaló..

Mv.: - ..tehát mondjuk egy 10 éves bírói gyakorlattal rendelkező első fokú bíró fizetése az milyen nagyságrendben van? Ez közérdekű és nyilvános adat egyébként.

B.A.: - Igen, hát én ebből pontosan nem készültem, a kezdő bíró fizetése olyan 328 ezer Ft.

Mv.: - Ha én azt mondom, hogy egy 10 éves gyakorlattal rendelkező bíró az olyan félmillió-600 ezer Ft körül van, akkor nagyot tévedek?

B.A.: - Én azt hiszem, hogy ennél azért kevesebb, ennél azért kevesebb a 10 éves gyakorlattal rendelkező bíró. Ez sok mindentől függ, beosztási pótléktól, tanácselnöki pótléktól, attól, hogy hol van. Tehát sok mindentől függ. Én azt mondom, hogy egy olyan 500 ezer körül lehet a 10 éves bírói gyakorlattal, bruttó 500 ezer Ft. De ez az összes. Ez a teljes jövedelme.

Mv.: - Na most, ez nyilván az emberek nagy részének azért egy elég komoly összegnek tűnik. Ahhoz, hogy ezt a későbbiekben akár hosszú távon, akár tovább emeljék és ahhoz gondolom lenne szükség bizonyos ellentételezésekre, hogy az embereknek bizalma is megnövekedjen, konkrétan a bírók és az igazságszolgáltatással szemben, hiszen ma minden kutatás ezt mutatja, legutóbb készült értékutatás például, hogy ez a bizalmi index nagyon alacsony. Ebből a szempontból milyen törekvései vannak, mondjuk a bírói ítéletek közérthetősége szempontjából, beszéltünk az előbb az elhúzódó ügyekről.

B.A.: - Igen, hát a törekvések azt hangsúlyoznám mindjárt az elején, hogy a bíróság soha nem lesz egy népszerű intézmény. A bíróságra érkező felek ott csak egyike távozik elégedetten, de nem biztos, hogy az, az egy is elégedetten távozik, ha polgári ügyről van szó. Ha büntetőügyről van szó, akkor a helyzet még rosszabb. Tehát a bíróság nem lesz népszerű intézmény, Magyarországon az embereknél a pereskedés hagyományosan olyan rossz dolog.

Mv.: - Milyen takarékosági intézkedéseket..

B.A.: - ..amit lehet elérni az, az, hogy a közvéleményben az a kép alakuljon ki, hogy a bíróságon tisztességgel foglalkoznak az ügyel. Tisztességgel foglalkoznak az ügyel, szakértelemmel foglalkoznak, és lehetőleg..

Mv.: - ..önnek például vannak törekvései arra vonatkozóan, hogy az emberek megértsék a bírói ítéleteket? Hiszen ez most egy ilyen, nagyon erősen jogi nyelven, titkos nyelven íródik jóformán.

B.A.: - Az ítélet mindig jogi nyelven íródik. Tehát jogászok írják, jogászoknak. Többnyire, hiszen jogi képviselők is vannak. Annyit tudunk tenni, hogy a bírói munkát tesszük nyilvánosabbá, tehát a bíróságok munkáját, a bírói igazgatást tesszük nyilvánosabbá, a nyilvánosság összes eszközét megpróbáljuk felhasználni, hogy közel hozzuk ezt a tevékenységet.

Mv.: - Igen, ön azt is mondta már korábban, hogy akár arra is hajlandó lenne, vagy jó dolognak tartaná, hogyha az interneten bizonyos eljárásokat, bizonyos ügyeket végig közvetítenének, ehhez képest most, amikor a Zuschlag-pernek volt a legújabb tárgyalása, akkor az ott ítélező bíró kilitolta, vagy megpróbálta megtiltani a közvetítést.

B.A.: - Nézze ez ellentmondásos dolog, én olyan bíróságon nőttem fel, ahol a nyilvánosság alaptétel volt, alapkérdés. Minden nyitott, minden transzparens volt. A felek hozzáférhettek az anyagokhoz, tájékoztatást kaptak, sajtóosztályok

á lehetett fézni.

termi nyilvánosságra
h munka folyik. Ez a munka
ondolom, hogy a
lóterembe be lehet menni,
t tárgyalótermi jelenlétét

nem tartom igazán kívánatosnak, és ez nem csak az én személyes meggyőződésem, Európában a tévékamerákat nem engedik be a bírósági tárgyalótermekbe. Lehet, hogy ez megdöbbentően hat, Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Ausztriában vagy a Luxemburgi Nemzetközi Bíróságon a tárgyalóterembe kamerák nem mehetnek. Ennek kiküszöbölésére javasoltam én, hogy a bíróságokon egy-egy tárgyalóterembe, egy-egy nagy tárgyalóterembe helyezzenek el fix kamerákat, és a tárgyalást vezető bíró engedélyétől függően ezen kamerák felvételeit bocsássák a sajtó rendelkezésére. Ez nem a nyilvánosság korlátozása, csak a nyilvánosság bizonyos eszközeinek bizonyos időben történő kizárása.

Mv.: - Sajnos az időnk az gyakorlatilag lejárt, de egy nagyon gyors választ azért még szeretnék arra, hogy konkrétan lehet már tudni, hogy milyen típusú megszorítások vagy takarékosági intézkedések lehetnek jövőre a bíróságokon?

B.A.: - Lehet tudni, holnap döntjük el a bíróságok költségvetését, tehát egy-egy bíróság költségvetését, a nagy költségvetésen belül, és konkrét leáll a fejlesztés, tehát épületek fejlesztése, az összes fejlesztés leáll. Leáll, gyakorlatilag nagyon korlátozzuk a karbantartás, tehát a felújítási tevékenységet, és nagyon komoly korlátozások lesznek vagy lehetnek a személyi kifizetéseknél.

Mv.: - Köszönöm szépen a beszélgetést.

B.A.: - Nagyon szívesen.